

նակէ տուն հացի, բայց արարերէն այս բառը կը նշանակէ տուն միսի:

Այս գիւղին առաջին նշանակութեան կը հանդիպինք Ծննդոց գրքին մէջ, Ռաքէլի մահուան առթիւ: Ըստ Յեսուելի գրքին (ԺԵ. 60), Բեթղեհէմ կը գտնուի Թեկուայի և Փակորի (Պէյթ Ֆակուր) միջև: Այլուր կը կոչուի Բեթղեհէմ Հրէաստանի (Դատ. ԺԷ. 7, Յատթ. Բ. 5) և Բեթղեհէմ Եփրաթա (Միք. Ե. 2), որոշելու ուրիշ Բեթղեհէմէ մը որ կը գտնուի Գալիլիոյ մէջ:

Յովսէփ, որդի Հեղեայ, թէպէտև նազարէթ հաստատուած՝ կը վերաբերէր Բեթղեհէմի իբր «որդի Դաւթի» և «սերունդ թագաւոր մարգարէին»: Ըստ անվաւեր գրեանց, Բեթղեհէմցի Մատթան երեք աղջիկներ ունէր, որոնց երկուքը ամուսնացան իրենց ծննդավայրին մէջ, այսինքն Մարիամ՝ որմէ ծնած է Մարի-Սողոմէ, և Սոպա՝ որ ծնաւ Եղիսաբեթը՝ մայր Յովհաննէս Մկրտչի: Երրորդը՝ Աննա, ամուսնացաւ Յովակիմի հետ ի Գալիլիա, և Երուսաղէմ գտնուած միջոցին ծնաւ Ս. Կոյս Մարիամը: Օգոստոս կայսեր հրովարտակը որ կը հրամայէր կայսրութեան բոլոր գաւառներու մէջ մարդահամար ընել, Մարիամն ու Յովսէփը ստիպեց վերադառնալ իրենց ծննդավայրը: Այն ատեն է որ կատարուեցաւ Միքիայի մարգարէութիւնը որ 750 տարի առաջ գուշակած էր. «Եւ դու Բեթղեհէմ, տուն Եփրաթայ սակաւաւոր, իցես լինել ի հազարաւորս Յուդայ. ի քէն ելցէ ինձ լինել ի շխան Իսրայէլի, և ելք նորա ի սկզբանէ աւուրց աշխարհի» (Միք. Ե. 2): Փրկչին ծնունդովը՝ Բեթղեհէմը անմահական անուն մը ստացաւ և եղաւ նշանաւոր քաղաք մը:

Ազրիանոս կայսր պղծագործեց քաղաքը հոն ներ-